

20.06 2026

ETKİ LAB SONUÇ RAPORU

Etki Hikayesi: Okumak Her Zaman Anlamak Değildir

Etki Yazarı: Kadir Mert Canıbek

Kurum: TED İzmir Koleji Ortaokulu, İzmir

Görevi: Türkçe Öğretmeni

Ders/Kademe: Türkçe/ Ortaokul

Odak Alan: Okuduğunu anlama, anlam kurma, papağan okurluk, metinle derin ilişki ve okuma stratejileri

Yazı Türü: Görüş Yazısı

ANA ETKİ CÜMLESİ

1. Etki Lab Değerlendirme Notu

Bu çalışma, bir performans değerlendirmesi ya da sıralama amacıyla değil; yazının okuma becerisi, okuduğunu anlama, metinle düşünsel ilişki kurma ve sınıf içi okuma uygulamalarını geliştirme açısından görünür kıldığı etki potansiyelini analiz etmek amacıyla ele alınmıştır.

Etki Lab yaklaşımı, bu yazıyı yalnızca akıcı okuma ile anlama arasındaki farkı anlatan bir görüş metni olarak değil; öğrencinin metni seslendirmekten öte metinle anlam kurmasını, çıkarım yapmasını, sorgulamasını ve kendi cümleleriyle yeniden yapılandırmasını önemseyen güçlü bir pedagojik çerçeve olarak değerlendirir.

2. Yazının Kısa Özeti

Kadir Mert Canıbek'in yazısı, sınıf içi okuma çalışmalarında sıkça karşılaşılan önemli bir ayrımı görünür kılmaktadır: Öğrenci metni akıcı, doğru ve hatasız okuyabilir; ancak bu durum her zaman metni anladığı, yorumladığı ve metnin ana düşüncesiyle bağ kurduğu anlamına gelmeyebilir.

Yazının merkezinde "Okumak Her Zaman Anlamak Değildir" düşüncesi yer alır. Bu yaklaşım, okuma becerisini yalnızca hız, doğruluk ve seslendirme üzerinden değerlendiren anlayışın ötesine geçmeyi; öğrencinin metnin açık ve örtük anlamlarını, ana fikrini, neden-sonuç ilişkilerini ve yazarın iletisini kavrayıp kavramadığını sorgulamayı önerir.

Bu bağlamda yazı, "papağan okurluk" kavramını güçlü bir uyarı alanı olarak kullanır. Öğrencinin akıcı seslendirmesi, metinle derin bir zihinsel bağ kurduğu anlamına gelmez.

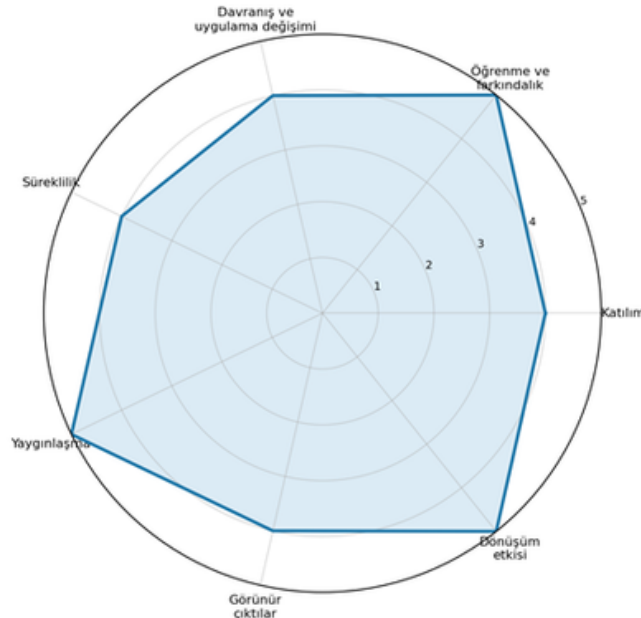
Asıl hedef, öğrenciyi yalnızca okuyan değil; okuduğu metin üzerinde düşünen, soru soran, yorumlayan ve anlamı yeniden kuran bir okur haline getirmektir.

3. Etki Göstergeleri Puan Özeti

Etki Göstergesi	Puan	Etki Yorumu
Katılım	4	Yazı, öğrencilerin okuma sürecine yalnızca seslendiren değil; yorumlayan, sorgulayan ve anlam kuran bireyler olarak katılmasını gündeme getiriyor.
Öğrenme ve Farkındalık	5	Akıcı okuma ile okuduğunu anlama arasındaki farkı görünür kılarak öğretmenler için güçlü bir mesleki farkındalık alanı açıyor.
Davranış ve Uygulama Değişimi	4	Öğretmenleri okuma etkinliklerini hız ve doğruluk odaklı değerlendirmekten çıkarıp anlam, çıkarım ve yorum odaklı uygulamalara yöneltiyor.
Süreklilik	4	Okuma öncesi, sırası ve sonrası stratejilerle düzenli biçimde uygulanabilecek sürdürülebilir bir sınıf içi yaklaşım sunuyor.
Yaygınlaşma	5	Türkçe dersinin yanı sıra tüm branşlarda metin okuma, yorumlama ve anlam kurma becerilerine uyarlanabilecek güçlü bir çerçeve taşıyor.
Görünür Çıktılar	4	Özetleme, yorum soruları, çıkarım yapma ve metni kendi cümleleriyle ifade etme gibi somut çıktılarla izlenebilir hale
Dönüşüm Etkisi	5	Okuma başarısını seslendirme performansından anlam kurma derinliğine taşıdığı için yüksek dönüşüm potansiyeli taşıyor.

Kadir Mert Canıbek Uygulaması
Etki Göstergeleri Örümcek Grafiği

NEDEN OLMASIN

Eğitimde Etki Platformu

✉ iletisim@egitimdeetki.com

🌐 www.egitimdeetki.org

4. Etki Göstergelerine Göre Analiz

Katılım

Yazı, öğrencinin okuma sürecindeki katılımını yalnızca metni seslendirmesiyle sınırlamaz. Öğrencinin ana düşünceyi kavraması, karakterlerin davranışlarını yorumlaması, örtük iletilerin peşine düşmesi ve metni kendi cümleleriyle yeniden ifade etmesi gerçek katılım göstergeleri olarak öne çıkar.

Etki Yorumu: Yüksek katılım potansiyeli

Öğrenme ve Farkındalık

Akıcı okuma ile anlam kurma arasındaki fark, sınıf içi okuma uygulamalarında kritik bir farkındalık alanıdır. Yazı, dışarıdan başarılı görünen bir okumanın anlam yönünden eksik kalabileceğini açık biçimde görünür kılar.

Etki Yorumu: Çok yüksek farkındalık etkisi

Davranış ve Uygulama Değişimi

Yazı, öğretmenin okuma etkinliklerini yeniden tasarlamasını teşvik eder. Yalnızca doğru telaffuz, hız ve noktalama takibi değil; tahmin etme, soru sorma, açıklığa kavuşturma, çıkarım yapma ve özetleme gibi stratejiler uygulama odağına alınır.

Etki Yorumu: Yüksek uygulama değişimi potansiyeli

Süreklilik

Okuma öncesi başlık üzerinden tahmin yaptıрма, okuma sırasında dikkat çekici noktaları işaretleme ve okuma sonrasında yorum gerektiren sorular sorma düzenli ders akışına yerleştirilebilecek sürdürülebilir uygulamalardır.

Etki Yorumu: Sürdürülebilirlik etkisi yüksek

Yaygınlaşma

Okuduğunu anlama yalnızca Türkçe dersinin konusu değildir. Fen, sosyal bilgiler, matematik problemleri, yabancı dil ve proje çalışmalarında da öğrencinin metinle anlamlı bağ kurması gerekir. Bu nedenle yazının önerdiği çerçeve farklı ders ve kademelere kolayca taşınabilir.

Etki Yorumu: Yaygınlaşma potansiyeli çok yüksek

Görünür Çıktılar

Uygulamanın etkisi, öğrencilerin kendi cümleleriyle özetleri, çıkarım cümleleri, ana düşünce açıklamaları, karakter analizi cevapları ve metin-günlük hayat ilişkisi kuran kısa yansımalarıyla görünür hale getirilebilir.

Etki Yorumu: Güçlü potansiyel, geliştirilebilir kanıt alanı

Dönüşüm Etkisi

Yazının dönüşüm etkisi, okuma başarısını hız ve seslendirme becerisinden çıkarıp metinle kurulan derin ve sorgulayıcı ilişkiye taşınmasında yatmaktadır. Bu bakış açısı, sınıfta "iyi okur" tanımını dönüştürebilecek niteliktedir.

Etki Yorumu: Çok yüksek dönüşüm etkisi

5. Güçlü Yönler

- Okuma becerisini yalnızca akıcılık, hız ve doğru seslendirme üzerinden değerlendiren anlayışı sorgulaması
- “Papağan okurluk” kavramıyla sınıfta sık karşılaşılan ancak çoğu zaman gözden kaçan bir problemi görünür kılması
- Öğrencinin metinle zihinsel bağ kurmasını, açık ve örtük anlamları ayırt etmesini ve ana düşüncüyü kendi cümleleriyle ifade etmesini merkeze alması
- Okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrası stratejileri sınıf içinde uygulanabilir bir gelişim alanı olarak sunması
- Akıcı okuma ile okuduğunu anlama arasındaki kopukluğu öğretmenler için somut bir mesleki gözlem alanına dönüştürmesi

6. Geliştirme Önerileri

Okuduğunu anlama göstergeleri geliştirilebilir. Öğrencinin yalnızca metni okuyup okumadığı değil; ana düşüncüyü bulma, çıkarım yapma, karakter davranışını gerekçelendirme ve örtük iletiyi fark etme düzeyi kısa kontrol listeleriyle izlenebilir.

Süreç odaklı okuma formları eklenebilir. Her okuma çalışmasında öğrenciden “Okumadan önce ne tahmin ettim?”, “Okurken ne fark ettim?”, “Okuduktan sonra ne anladım?” sorularına kısa yanıtlar istenebilir.

Yorum gerektiren soru havuzları oluşturulabilir. Bilgiye dayalı soruların yanında “Yazar bunu neden söylemiş olabilir?”, “Karakterin yerinde olsan ne yapardın?”, “Bu metin günlük hayatla nasıl ilişkilidir?” gibi düşünmeyi derinleştiren sorular düzenli kullanılabilir.

Öğrenci çıktıları portfolyolaştırılabilir. Özetler, çıkarım cümleleri, metin yorumları ve ana düşünce çalışmaları bir araya getirilerek öğrencinin okuduğunu anlama gelişimi zaman içinde görünür hale getirilebilir.

7. Etki Lab Sonucu

Kadir Mert Canıbek’in yazısı, okuma öğretiminde kritik bir ayrımı görünür kılmaktadır: Metni doğru ve akıcı okumak, her zaman metni anlamak demek değildir.

Bu yaklaşımda eğitimde etki, öğrencinin yalnızca metni seslendirmesinde değil; metinle düşünsel bağ kurmasında, açık ve örtük anlamları ayırt etmesinde, soru sormasında, yorum yapmasında ve anlamı kendi cümleleriyle yeniden kurmasında başlar.

Yazı, Eğitimde Etki Platformu’nun temel yaklaşımıyla güçlü biçimde örtüşmektedir. Çünkü etki, okuma süresinin ya da hızının artmasında değil; öğrencinin okurken nasıl düşündüğünün, metni nasıl anlamlandırdığının ve okuma sonrasında nasıl bir zihinsel iz bıraktığının görünür hale gelmesinde ortaya çıkar.

NEDEN OLMASIN?

Öğrenciler yalnızca metni doğru okumayı değil, okurken nasıl düşüneceklerini ve anlamı nasıl inşa edeceklerini de öğrenebilseler...